Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Thomæ Goodwini Moses & Aaron Seu Civiles & Ecclesiastici Ritus Antiquorum Hebræorum

Godwin, Thomas

Bremæ, MDCCX

VD18 12442798

Cap. VI. De Communibus Caeremoniis in omnibus Capitalibus Judiciis.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18703

Visual Library

CAP. VI.

De Communibus Cæremoniis in omnibus Capitalibus Judiciis.

I. IN pœnis capitalibus sunt quædam ceremoniæ, quæ omnibus *communes* sunt.

II. I. *Judices* debebant in quibusvis causis deliberationibus uti, (1) præprimis tamen in capitalibus. Quatuor sunt res, ait *Jonathan* in suo *Targum Num.* IX. 8. quæ ad Mosen deferebantur (nullius mentionem facit specialiter, sed quales

(1) *De dilatione judicii* ita dicunt Talmudici: *Quid hoc, quod scriptum est Jer.* XXI. 12. *sic ait Dominus; Judicate judicium manè, & eum, qui injuriam patitur, ex manu oppressoris eripite? Atqui, annon judicandum est toto die? Verum est. Sed hoc innuitur, nisi ita liquida sit tibi causæ veritas, tanquam lux matutina, non perferendam esse sententiam. Dixit R. Jonathan (Ex hoc: Dic Sapientiæ, soror mea es;) si tibi res ita explorata sit, sicut soror tua, quâ tibi interdictum est, perferas, sin, non perferas sententiam.* Vid. *Cocc. Exc. Gem. Sanh. c.* 1. §. 6. & §. 9. & §. 10. Item *tract. Maccoth. c.* 1. §. 10. *not.* 29. Judicium autem refractarii senis non factum est acerbum dilatione longâ. *Sanh. c.* 10. §. 4. Hîc notandum est, quia Talmudici mysticè per matutinum tempus *Jerem.* XXI. intelligunt claram rei causæque, antequam judicium feras, perceptionem, quòd simul etiam *Synedrium* & *judicia minora* sederint à precatione matutina, seu à jugi matutino; illud usque ad juge vespertinum, hæc usque ad meridiem. *Cocc. Exc. Gem. Sanh. c.* 10. §. 1. *not.* 1. Huc sine dubio alluditur *Eccl.* X. 17. ubi dicuntur Consiliarii manè comedere, h. e. tempore, quo consilium capiendum, cibum capere.

Landesbibliothek Oldenburg

eædem fuerint res, statim discemus aliunde.) Harum *duæ* nullius ponderis erant, in iis festinabat; reliquæ majoris momenti erant, utpote concernentes vitam & mortem, in quibus morâ traxit: וּבְאֵילִין וּבְאֵילִין אֲמַר מְשֶׁה לָא שְׁמַעְתִּי *Cæterùm tam de his quàm de illis dicebat Moses, non audivi*, scil. à Domino; ut doceret, in omnibus sententiis ferendis ineundam esse consultationem cum (†) Deo. Hæ verò quatuor res occurrunt in *Targum. Hierosol. Num.* IX. 8. *Minùs ponderosæ* erant; 1. *Causa immunditiei*, quâ prohibebatur populus à Paschate. *Num.* IX. 9. 2. *Causa filiarum Zelaphechadi. Num.* XXXVI. 10. Res duæ *majoris ponderis* & *momenti* autem erant. 1. *Causa blasphemi. Lev.* XXIV. 14. 2. *Causa illius viri*, qui ligna legit Sabbatho. *Num.* XV. 35.

III. In

(†) Rectè. Nam Moses prudentissimus quanquam esset, & jam didicisset à Domino, quæ pœna infligenda his illisve prævaricatoribus, semper tamen adibat consulebatque Dominum, cùm vel circumstantiarum vel ipsius negotii novitas aut gravitas id posceret. Sed, (pudet dicere) à Christianis Judicibus Deus non consulitur, in Consessibus preces non funduntur, genua in gravi causa flectere, obsoletum videtur omnibus. Sapimus nobis satis superque ex legibus Ethnico-Justinianeis. Aut stat pro ratione & lege voluntas. Hinc ausim dicere, quòd si *Achabus* Rex Israëlis, toties culpatus à Spiritu S. etiamnum in vivis esset, eum justioribus & probioribus Judicibus ac Regibus annumeratum fore. *Primò* enim non audet vi vineam subdito eripere, qui eam negârat. *Secundò* consulit Deum in rebus gravibus. *Tertiò* fidem adhibet Prophetæ Eliæ, eumque veretur. 1. *Reg.* XXI. 22. *Quartò* in cilicio publicè pœnitentiam agit, ob injustitiam in Nabothum commissam vel permissam.

Landesbibliothek Oldenburg

III. In omnibus his judiciis exstat: *Dominus dicebat ad Mosen.* In causa prima, quæ minus momentosa censetur, quòd non agatur de vita & morte, Moses solenni modo populum consistere jubet; *Ego audiam, quid mihi dicturus sit Dominus*, inquiens. Nihilominùs tamen *temeraria* quoque *procrastinatio* Judicem injustitiæ condemnat. Non ullum aliud crimen imputatur illi Judici injusto, cui vidua vix sententiam molestiâ extorsit, quàm *procrastinatio* & *dilatio. Luc.* XVIII. 4.

IV. II. *Pars accusata* sistebatur *in loco eminentiori*, è quo & cerni & audiri à toto populo posset: *Collocate Nabothum* בְּרֹאשׁ הָעָם *in capite populi.* 1. *Reg.* XXI. 9.

V. III. *Judices* & *Testes*, latâ sententiâ, condemnatorum capiti manus imponebant, dicentes: *Sanguis tuus super caput tuum. Drus. præter. Matth.* XXVII. Huc respexit populus vociferans: *Sanguis ejus super nos & filios nostros. Matth.* XXVII. 25.

VI. IV. *Locus executionis* erat *extra* (2) *portas*; damnati eò ducti sunt *à duobus executoribus*, quos

(2) In omnibus suppliciis damnati extra locum sanctuarii ducti sunt, quemadmodum & Romanis fuit suus *campus locusque sceleratus*, seu *Calvariæ. Cocc. Sanh c.* 6. §. 1. *not.* 2. Hinc & dulcissimus noster Salvator ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε *extra portam passus est, Hebr.* XIII. 13. quod præfiguratum fuit vaccâ illâ rubrâ, quam Sacerdos *extra portam* mactavit; præfiguravitque eos, qui Christum sequuntur verè, plerumque Patriâ, civitate, domo, ejici. *Hebr.* XIII. 13.

Landesbibliothek Oldenburg

Rabbini vocant חזני הכנסת *Spectatores congregationis. Mos. Kots. in Sanh. item Talmud. lib. Maccoth. c. 3. in Mischna.* Quod nomen est descriptio illius, quem Marcus *cap.* VI. 27. nominat σπεκκλάτωρα; quæ vox, etsi eam adhibeant *Græci* & *Chaldaïci* Interpretes, dicentes ספקולטוריא (vid. *Uziel.* & *Targum. Hierosol. Gen.* XXXIX.) merè tamen Latina est, à *speculando* descendens, (*) quia in judiciis *executores* tantùm agunt *spectatores*, ad exspectandum mandatum *Judicum.*

VII. V. Cùm reus ad supplicium trahitur, præcedit הקורא seu הכרוז *præco publicus, clamans; Hic vadit ad supplicium, quo subit hanc mortem, quia commisit hoc flagitium, hoc tempore, hoc loco, & N. N. sunt hujus rei testes: propterea si quis quid scit, quod*

(*) Verisimillimum est *Marc.* VI. 27. pro Σπεκκλάτωρα legi debere Σπεκκλάτωρα, qui *spiculum*, à quo *Germ.* Pieke / gerit, & latus regis cingit; cujus modi sunt satellites, sive stipatores Trabanten / Græcè σωματοφύλακες. Speculatorem autem cum spiculatore confudit *Philoxenus in Glossis Latino-Græcis*, cùm scribit, *speculator* κατάσκοπος ὁ ἀποκεφαλίζων idem. Error ex eo est, quòd ι in ε modò conversum, reliquas literas integras sistat. Verùm cùm *Speculator* propriè sit nocturnus explorator, sive nuntius, quem *Censores* Romani ante se mittebant, vel quos alii, ut observarent censores, emittebant, nemo non videt, *Spiculatora* oportere legi, qui erat ex iis, qui stipabant Regem, quales erant illi רצים *Cursores Saulis*, quos jussit obtruncare sacerdotes, 1. *Sam.* XXII. 17. & quos *Luth.* transfert Trabanten / qu. trabende / *currentes*, nam illorum erat decollare, crucifigere, aculeo imponere, & *spicare*, h. e. minutatim concidere.

Landesbibliothek Oldenburg

quod huic prodesse possit, veniat & in medium proferat. Mos. Kots. loc. cit. (3) Quo fine constitutus quispiam fuit in foribus *Consistorii*, manu tenens sudarium, aut vestem lineam, ut eam, si quis illius defensionem suscepturus esset, vibraret; quo viso alius, non procul insidens equo, effuso cursu revocabat damnatum. Imò ubi reus habebat, quod in sui defensionem diceret, quater (4) aut quinquies licebat reverti, nisi vana loqueretur; quare ut accuratiùs illius verba in via ponderarentur, duos ei adjunxerant ex *discipulis sapientum.*

VIII. VI. Admonebatur, ut daret *confessionem*, ne exsors foret futuri seculi. Sic hortatus est (5)

(3) Sic in *Gem. Bab.* legi, ubivis citat *Coccejus* aliive: *Traditio est, vesperâ Paschatis suspensum fuisse Jesum, & præivisse præconem per quadraginta dies, ita clamantem: Prodit iste lapidandus, eò quòd præstigias egit, & persuasit, & seduxit Israëlem; quicunque scit pro eo defensionem, prodeat & proferat; at non inventa est defensio.* Hîc duo notanda. 1. Quòd illi *Verpi* audeant dicere, se distulisse sententiam, in causa Jesu, cùm tamen seductores, (quo crimine ipsum onerârunt injustè,) post mortem demùm à præcone evulgentur. *Cocc. Sanh. c.* 10. §. 4. *coll. not.* 11. 2. Quòd Christus anticipârit Pascha, ut superiùs dictum est.

(4) Quidquid etiam damnatus pro sua innocentia afferret, etsi nihil solidi verbis ejus inesset, reducebatur bis, quia forsan terror causationes ipsius intercluisse putabatur. *Cocc. Sanh. cap.* 6. §. 1. *not.* 3.

(5) Aniles Talmudici ajunt; Josua Achanem suavidicis verbis fefellit, λόγοις αὐτὸν ἐδέκαζεν *hoc modo: Numquid ego aliud à te postulo, quàm confessionem? fatere factum,* &

Josua Achanem. Jos. VII. 19. *Fili mi, tribue nunc gloriam Jehovæ, Deo Israëlis, & da ei confessionem;* cui respondit *Achan vers.* 20. *Sane peccavi Jehovæ Deo Israëlis, & hoc & illud patravi.*

IX. VII. Horâ executionis dabant reo קוֹרֵט לְבוֹנָה בְּכוֹס שֶׁל יַיִן *granum thuris in calice vini, Maimon. in Sanh. c.* 13. item *Mos. Kots. in Sanh.* ut turbarent cerebrum rei, mentemque abalienarent, quominùs cruciatum sentiret. *Marcus* hunc *calicem* vocat οἶνον ἐσμυρνισμένον *vinum myrrhatum. Marc.* XV. 23. Hoc factum est ex more Judæorum; sed milites illusuri admiscuerunt ὄξος μετὰ χολῆς *acetum & fel.* (6) *Matth.* XXVII. 34. Uti quoque

& liber esto. Quo figmento mendacium & fraudem tribuunt tanto Imperatori. Vid. *Cocc. Ex. Gem. Sanh. c.* 6. §. 1. Hic notandum, quòd Magistri Achanem multorum insuper criminum arguant. Vid. ibid. §. 2. Confessio à damnato hæc edita est: *Sit mors mea expiationi pro omnibus peccatis meis.* Quæ confessio confitetur malè sanam Judæorum de satisfactione mentem. *Cocc. Sanh. c.* 6. §. 2.

(6) *Galatinus l.* 8. *c.* 19. ait: *Egressurus occidendus potabatur pulvere incensi in scypho vini, quatenùs separarentur sensus ejus ab eo.* Hoc fecerunt editâ jam in loco supplicii confessione. Vid. *Cocc. Sanh. c.* 6. §. 1. *not.* 1. & *in Addend.* Aliâ autem ratione illud ἐναντιοφανὲς tolli potest, quod occurrit circa potum Christi. Matthæus vocat ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον *acetum cum felle mistum*, h. e. vinum acidum, re amarâ seu felleâ, (seu ea res amara fuerit myrrha, seu thus, seu utrumque,) mistum. Hunc potum bis præbuerunt Salvatori. Primò, antequam cruci affigeretur, sed tum noluit bibere. Deinde postquam ingeminâsset Jesus Ἐλωΐ, item,

que addiderunt ad majorem illusionem secundum *calicem*, *cùm spongiam aceto impletam circumponerent calamo*, *Matth.* XXVII. 48. *Marcus* primo *calice* morem Judæorum refert, qui speciem habet misericordiæ, fundaturque in illo *Prov.* XXXI. 6. *Date siceram pereunti*; *Matthæus* meminit saltem pravæ ipsorum commixtionis consueto mori contrariæ; ita Evangelistæ se invicem explicant. Primus *calix* ita ordinariè ante executionem præbebatur, ut subinde *calix* in S. Scriptura sumatur pro ipsa morte. *Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste. Matth.* XXVI. 39.

X. VIII. Tandem *arbor*, ex qua quis suspensus est, *lapis*, & *gladius*, quibus quis percussus, *linteum*, quo quis strangulatus, humo conde-

 bantur;

item, διψῶ *sitio Marc.* XV. 23. 36. Nam quia Jesus noluerat haurire ὄξος κεκερασμένον, relictum est vas plenum apud crucem. Cùm autem Jesus dixisset Ἐλωΐ & διψῶ, cucurrit quidam ad vas plenum, putans Jesum petiisse ad tempus refici, dum scil. veniret Elias, opemque ferret, arreptæque λόγχῃ seu *arundini*, quâ deinde transfixus est (quòd autem lanceæ & jacula ex arundinibus confecta fuerint, satis notum est, unde

Virg. l. 7. Æneid.
——— *Actaque longo*

Perque uterum sonitu, perque ilia venit arundo) circumposuit hyssopum, seu *Rosmarinum*, ibidem nascentem, ut majore amarore potum inficeret, hyssopoque circumposuit spongiam. Conf. *Vers. nost. N. T. Joh.* XIX. 29.

bantur; (7) ne eadem sinistram interfecti memoriam refoderent, neve dici posset; *hæc est illa arbor, hic est ille gladius, hic est ille lapis, hoc est illud linteum, quo hic confectus est. Casaub. Exercit. p. 654. ex Maimon.*

CAP. VII.

De pœnis & suppliciis capitalibus.

I. ANtiquis Judæis *quatuor* solummodò *mortis genera* in usu erant. *Paraphr. Chald. Ruth.* I. 17. *Mikkotsi. fol.* 188. *Col.* III. Ut I. סְקִילָה *Lapidatio.* II. שְׂרִיפָה *Combustio.* III. הֲרִיגָה *Decollatio.* IV. חֲנֵק *Suffocatio.*

II. Ex his *suppliciis* gravissima fuit *lapidatio*; *combustio* (1) gravior *decollatione*; *decollatio* gravior *suffocatione*; *suffocatio* verò omnium minima.

III. Ca-

(7) Cl. *Leusden. Phil. Hebr. Mixt. Diss.* 74. *p.* 324. citat Autorem nostrum, aitque instrumenta hæc, quibus perière damnati, fuisse igne consumpta. Lapidatus autem ipse non illatus est statim sepulcro, sed tamdiu in supplicii loco relictus, usquedum aut pastus esset à corvis, aut caro ejus putredine soluta, ossa nudâsset, quæ deinde coacervata, in privatum lapidatorum & ustorum sepulcretum congesta sunt. *Cocc. Sanh. c.* 6. §. 5. 6. Hæc sive combustio sive defossio instrumentorum, quibusquis confectus fuit, docuit, debere nos omnem memoriam alienorum malefactorum amittere, & potius in nosmet ipsos, quàm in commemorationem alieni delicti, descendere.

(1) Disputant Magistri, utrum supplicium, *ustio* an *lapidatio*, gravius sit, & deciditur, quòd *lapidatio. Cocc. Sanh. c.* 9. §. 3.

Landesbibliothek Oldenburg